

Ландик М., відмінник освіти України,
керівник художньої студії «Первоцвіт»
(м. Зіньків)

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ В ХУДОЖНІЙ СТУДІЇ

В період реформування сучасної загальноосвітньої школи найважливішим завданням для педагога є підготовка компетентної особистості, здатної знаходити правильні рішення у навчальних і життєвих ситуаціях. Новий стандарт освіти передбачає формування в учнів ключових компетентностей. Серед них, найменш дослідженою є соціальна компетентність, яка передбачає формування в особистості знань, умінь, цінностей [1].

Саме ця компетентність сприяє вихованню дбайливого ставлення до народних традицій, національної свідомості, розвиває естетичний смак. Тому саме під час занять художньої студії відкриваються безмежні можливості для формування соціальної компетентності.

Виховання компетентної особистості, яка здатна знаходити правильні рішення, в майбутньому дасть можливість виховати креативне та результативне покоління, яке буде інноватором в професійних ситуаціях. Таке покоління зможе успішно адаптуватись до викликів ХХІ століття та бути конкурентоспроможним на ринку праці.

Тему соціальної компетентності вивчають такі українські науковці та педагоги, як: Лопатіна Л.В., Глебова Н.І., Костенко Н., Докторович М та ін.

Але ця тема лишається перспективною, адже її інтеграція в позашкільну освіту та діяльність художніх студій ще малодосліджена, що і обумовлює її актуальність.

Новий стандарт освіти передбачає формування в учнів ключових компетентностей, таких, як загальнокультурна, інформаційна, комунікативна, соціальна, здоров'язберігаюча, навчальна, громадянська.

Найменш дослідженою є соціальна компетентність, яка передбачає формування в особистості знань, умінь, цінностей [1]. Саме соціальна компетентність відповідає за відкритість до спілкування, емоційну зрілість, вміння приймати рішення, правильно відчувати реальність, вихованню дбайливого ставлення до народних традицій, національної свідомості, естетичного смаку.

Тому саме під час занять художньої студії відкриваються безмежні можливості для формування соціальної компетентності, і це повністю співпадає з метою художньо-естетичного виховання, яка полягає в тому, щоб у процесі сприймання, інтерпретації творів мистецтва і практичної художньо-творчої діяльності формувати в учнів особистісно-ціннісне ставлення до дійсності та мистецтва, розвивати естетичну свідомість, загальнокультурну і художню компетентність, здатність до самореалізації, потребу в духовному самовдосконаленні [3].

Потреба в духовному самовдосконаленні учня є результатом багатопланової і наполегливої роботи педагога. Для того, щоб сформувати цю потребу необхідно збагатити учнів знаннями мистецького напрямку, особливо – здобутками народного мистецтва, що сприятиме вихованню дбайливого ставлення до традицій нашого народу і бажання зберегти

нематеріальну культурну спадщину України.

Допоможуть в цьому такі види роботи художньої студії:

1. Невеликі тематичні огляди творчості народних майстрів, видів народних мистецтв і ремесел [2]. Це може бути цікава виставка під час практичної роботи, підготувати її може як педагог, так і учень або група учнів.
2. Підготовка робіт-подарунків для молодших учнів, учнів дитячих будинків та спеціалізованих закладів (інтернатів). Це дає можливість виховати багато позитивних рис.
3. Підготовка і проведення виставок районного і обласного рівнів. Це дає можливість розкрити зв'язок між художником і глядачем, відчутти можливість вплинути на думки і емоції іншої людини, збагнути доцільність і важливість власної творчості, об'єктивно оцінити власні можливості.
4. Організація і проведення різних тематичних свят. Учні, які приймають активну участь в організації і проведенні таких свят як День Святого Миколая, Новий рік, Великдень тощо, мають можливість розкрити в собі нові здібності і таланти, відчутти свій вплив на атмосферу та настрої всього колективу.
5. Проведення майстер-класів для різних категорій людей. Проведення дітьми майстер-класів для однолітків і дорослих дає потужний спалах старання, наполегливості, бажання рости і вдосконалюватись в різних напрямках – творчості, спілкування, самореалізації.

Всі ці види роботи я реалізую під час занять художньої студії «Первоцвіт». Мої вихованці, як і їхні роботи, виділяються соціалізацією та небайдужістю. Прикладом такого прояву, була виставка робіт «Родина «Первоцвіт» в Полтавському художньому музеї (галереї мистецтв) ім. М. Ярошенка. Наскрізною темою виставки стали толерантність та гуманне ставлення до тварин. Особливістю цієї виставки стало те, що серед авторів робіт були не лише вихованці студії, але і її випускники. Така співпраця демонструє позитивний приклад та надихає молодших дітей студії вдосконалювати свої навички та відточувати уміння.

Наша студія має понад 25-річну історію успіхів та досягнень. Колектив з року в рік зберігає свою дружність та традиції (зустрічі з випускниками, відзначання свят, спільні відпочинки і т.п.). Вихованці реалізуються у різноманітних сферах життя та уміло інтегрують мистецькі знання, набуті комунікативні навички та креативність, чим позитивно вирізняються з-поміж решти. Такий різноплановий розвиток дітей є яскравим прикладом формування соціальної компетентності особистості засобами художньої студії.

Таким чином, під час навчальної і виховної діяльності на заняттях художньої студії формується художньо-творча свідомість особистість, що й визначає ступінь її включення у культурогенні процеси суспільства.

У дітей формуються високі естетичні ідеали, потреби і здібності до образотворчого мистецтва в процесі художнього осмислення світу [2]. А отримані в процесі занять емоційне задоволення і радість трансформуються у високу духовність, моральні переконання, пробудження у душах добрих почуттів, чуйності, здатності співпереживати, а значить творити свій світ – світ добра і краси. Краси людських стосунків, краси рішучих правильних вчинків, активних дій, емпатії, патріотичних почуттів.

Список використаних джерел

1. Лопатіна Л.В. Формування соціальної компетентності у дітей молодшого шкільного віку (Електронний ресурс). *Всесвіт*. Електронні дані – Режим доступу:

<https://vseosvita.ua/library/formuvanna-socialnoi-kompetentnosti-u-ditej-molodsogo-skilnogo-viku-74073.html> Дата останньої правки: 22.10.2018р. Дата останнього перегляду: 21.01.2021р.

2. Навчальні програми з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку: вип. 2. За ред. Биковського Т.В., Шкури Г.А. К.:УДЦПО, 2016.В. 2. 267 с.
3. Наказ МОН від 25.02.2004 №151/11 «Про затвердження Концепції художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах та Комплексної програми художньо-естетичного виховання у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах».

Левченко Г., заслужений діяч мистецтв України, професор, завідувач кафедри музики, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (м. Полтава)

ВИХОВНИЙ І РОЗВИВАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ХОРОВОГО СПІВУ

Серед актуальних у сучасній освіті України залишається проблема музично-естетичного виховання молодого покоління в дошкільних, загальних середніх, позашкільних, вищих освітніх закладах тощо. Хоровий спів як виконавське мистецтво найбільш доступний і популярний вид музичної творчості. Хорове мистецтво має могутній виховний і розвивальний потенціал, зберігає давні національні співочо-виконавські традиції та зразки неперевершеної української та світової хорової класики. Воно не потребує будь-яких додаткових витрат і в умовах правильно організованого процесу хорового музикування сприяє музично-естетичному вихованню молодого покоління: розвитку музичних і творчих здібностей, естетичних почуттів і смаку, духовних і морально-етичних якостей, формуванню національної культури особистості тощо.

Новітні наукові дослідження, практика роботи дитячих освітніх закладів, історичний музично-педагогічний досвід говорять про те, що хоровий спів впливає не лише на емоційно-естетичний стан особистості, а й на її розумовий розвиток. Виховання слуху та голосу позначається на формуванні мови, а мова є матеріальною основою мислення. Крім того, виховання музичного ладового відчуття пов'язане з налаштуванням у корі мозку людини складної системи нервових зв'язків, пов'язане з розвитком здатності нервової системи до найтоншого регулювання процесів збудження і гальмування, а також інших внутрішніх процесів, що протікають в організмі [1]. А ця здатність нервової системи лежить в основі будь-якої діяльності та поведінки людини. Планомірне вокально-хорове виховання чинить благотворний вплив і на фізичне здоров'я дітей: розвивається голосовий апарат, дихальна система, активізується організм у цілому. Співати хоче і може практично кожна дитина, а голос – це саме той інструмент, який доступний кожному.

Розвиток слуху, музичної пам'яті, координації між слухом і голосом у повній мірі